

KUNSTPROJECT

"Manifest Aanwezig"

THEN TODAY TOMORROW

3 JUNI - 30 SEPTEMBER 2012 | KASTEEL OUD-REKEM

"ManifestAanwezig"

THEN TODAY TOMORROW

Wat vooraf ging ...
Shangai, januari 2011

In de ochtend van 11 januari 2011 werd het atelier van de Chinese kunstenaar Ai Wei Wei door de overheid gesloopt. Het was hun manier om één van de meest openlijke dissidenten en verdediger van de vrije meningsuiting het zwijgen op te leggen.

ManifestAanwezig is geen overzichtsproject van de belangrijkste dissidente kunstenaars uit de afgelopen eeuw. Wel beschouwen we het als onze opdracht de kunstenaar, zijn vrijheid van denken en zijn werk een forum te geven. Centraal staat **het vrijwaren van de identiteit en de artistieke vrijheid van de kunstenaar**. Kunst als statement en bevestiging van een 'Hier ben ik, ik besta'!

Soms via een **eigenzinnige atelieropstelling** als indirect manifest;
Soms als **manifest aanwezige kunstenaar** in de kunstscène van toen of vandaag;
Soms als een manifeste aanwezigheid van de **onbekende afwezige kunstenaar**;
Soms via **het kunstwerk zelf** als illustratie van de manifeste aanwezigheid van tijd en maatschappelijke veranderingen;

En de toeschouwer ... hij komt, ondergaat en vertrekt nooit helemaal ... iets blijft manifest aanwezig!

Curator: **Annemie Van Laethem** | Organisatie: vzw **Forum Triangulare** | **Euregionaal kunstcentrum**

DEELNEMENDE KUNSTENAARS

Ai **Weiwei** (CN)

Virginie **Bailly** (BE)

Kristina **Buch** (DE)

Edgar **Cobián** (MEX)

Vaast **Colson** (BE)

Fred **Eerdekens** (BE)

Hadassah **Emmerich** (NL)

Gesine **Grundmann** (DE)

Gluklya (RU)

Ni **Haifeng** (CN / NL)

Roderick **Hietbrink** (NL)

Ilya **Kabakov** (RU)

Martin **Kippenberger** (DE)

Sylvie **Macias Diaz** (ES / BE)

Sergey **Maslov** (RU)

Jaap **Mooy** (NL)

Kyoko **Murase** (JP)

Otobong **Nkanga** (NG)

Honoré **ð'O** (BE)

Eduardo **Padilha** (BR / GB)

Ibrahim **Quraishi** (KE / NL)

Gabriel **Rico** (MEX)

Peter **Rogiers** (BE)

Chéri **Samba** (CG)

Wilhelm **Sasnal** (PL)

Kelly **Schacht** (BE)

Andreas **Schmitt** (DE)

Berndnaut **Smilde** (NL)

Toon **Tersas** (BE)

Koen **Vanmechelen** (BE)

Rinus **Van De Velde** (BE)

Han **van Wetering** (NL)

Leon **Vranken** (BE)

VIRGINIE BAILLY (BE)

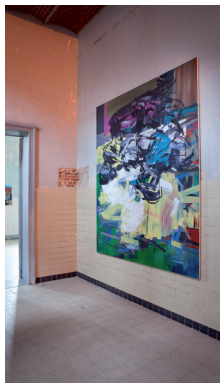
Virginie Bailly (°1976, Ukkel) resideerde in 2009-2010 enkele keren in het land van de rijzende zon en raakte gefascineerd door de traditionele Chinese schilderkunst. Vooral de essays van de aan de Parijse Sorbonne verbonden professor François Cheng zetten haar op het spoor van de 'Vide-Plein'-reeks die zij tot op heden onderzoekt. Over deze reeks schreef Frank Maes 2011 in de publicatie 'Virginie Bailly - Herbarium, De uitdaging van het Landschap': "In deze reeks schilderijen is het de penseelstreek die de bouwsteen van het beeld vormt. Evenals in de 'Troubler les lointains'-reeks is die vrij breed en is het doek met talrijke lagen van diverse transparantie

bedekt, wat een gevarieerd spel van licht en kleur, reflectie en absorptie genereert. Maar terwijl in de eerste reeks de penseelstreken allemaal horizontaal gericht zijn, vertonen de doeken nu een uitgesproken chaotische structuur. [...] Sommige van de 'Vide-Plein'-schilderijen zijn gebaseerd op foto's van een deels afgebroken gebouw. Het momentane, labiele evenwicht tussen constructie en deconstructie, verschijnen en verdwijnen, is een belangrijk aspect in zowel haar tekeningen als haar schilderijen."

In de zoektocht naar dat labiele evenwicht drijft de kunstenares de graad van suspensie

in haar andere schilderijen steeds verder op. Ruïnes, afvalhopen, binnentuinen en sneeuwbergen treden in dialoog met Bailly's typische penseelstreken en dit resulteert in een gevarieerd palet aan beelden. De kop 'Er is niets meer, alles is weg' boven een krantenfoto van de onvoorstelbare ravage in Pleasant Grove (Alabama) na de passage van een tornado, deed haar nadenken over de tegenstrijdigheid tussen kop en beeld, propvol met puin. Net deze gespannen tegenstelling zoekt de kunstenares op in de verhouding van het motief met het beeld.

Floris Dehantschutter

SYLVIE MACIAS DIAZ (ES / BE)

Of het nu met haar grote, onstabiele architecturen van houten kratjes is, met haar minimale tekeningen, met haar vooraf geprinte ontwerpen waar ze subtiel op ingrijpt of met al die verschillende objecten die ze recyclet als zouden manden, schoendozen of polystyreen bolletjes tot een appartement omgetoverd kunnen worden of tot een toneel voor papieren BV's – altijd dompelt Sylvie Macias Diaz (1968, Verviers) zich onder in een magische wereld. Haar werk neemt kinderlijke vormen aan waarbinnen objecten zichzelf kunnen transformeren, dankzij de kracht van de verbeelding. Niettemin houdt het werk van Macias Diaz een vlijmscherp randje – zo verwijzen de houten kratjes waarin voedsel getransporteerd wordt naar overconsumptie en zijn de installaties die ermee gebouwd worden een vingervijzing naar het feit dat de kratjes niet hergebruikt worden.

'Ronin's corsair' verwijst naar het Japan uit de middeleeuwen waar ronins samoeraistrijders zonder meester waren. Maar 'Ronin' is ook een personage uit een strip, een superheld uit het universum van Marvel Comics. De houten constructie van Macias Diaz is een uitnodiging om op reis te gaan: zij vertegenwoordigt een Japanse architectuur, een boeddhistische tempel of een pagode in hout, die een kalme, lichtvoetige bewoning toelaat en

die licht doorlaat via de openingen tussen de houten latjes. Het is ook een ecologisch en economisch verblijf, want gemaakt van hergebruikt hout. Deze plek doet ons wegdromen, maar er is hier sprake van stilte voor de storm, want het piratenschip van de samoerai verschijnt en verwordt via een hightech proces tot een soort machine – bijna zoals in de tv-serie 'Transformers' waarin androïden zich tot auto's en vliegtuigen kunnen transformeren.

EDUARDO PADILHA (BR / GB)

'The dog builds its den, the mouse builds its burrow' is het resultaat van de residentie van de Braziliaanse, in Londen wonende kunstenaar Eduardo Padilha in het Europees Keramisch Werkcentrum in Den Bosch (NL). Padilha creëerde een ruimtelijke installatie met keramieken elementen die refereren aan of exacte kopieën zijn van architecturale elementen – deuren en ramen bijvoorbeeld. In de installatie zijn zowel de originelen als de restanten van het werkproces opgenomen – verwijzend naar de studio en de werkplaats. De installatie roept vragen op over de industriële massaproductie van gebruiksvoorwerpen, over ambachtelijkheid, en het wegwerpen, terugvinden en opnieuw in elkaar zetten van objecten.

Padilha, die werkt met gevonden huishoudelijke voorwerpen, industriële materialen en materialen die vergaan en afgeschreven zijn, daagt met dit project de kwaliteit van keramiek als materiaal met een meer permanente houdbaarheid uit. Door de productie van levensgrote deuren en ramen rekt hij de grenzen op van de mogelijkheden die deze techniek biedt.

De objecten in deze installatie maken normaal-gesproken deel uit van een huis en zijn nu veranderd in niet functionele designobjecten: op ambachtelijke wijze gemaakte afgietsels van industriële producten en tegels bijvoorbeeld met afdrukken van huishoudelijke objecten

en speelgoed. De 'originale' objecten zijn afkomstig van de bouwmarkt (waar hetzelfde ontwerp met duizenden tegelijk verkoopt) en van de vlooiemarkt, waar dezelfde producten weer worden doorverkocht. Padilha houdt zich bezig met de 'missing links' in deze keten en maakt een andere esthetische aanpak en houding tegenover het artefact mogelijk in een installatie met een open einde, die pas geconsolideerd wordt door de toeschouwer.

Hilde de Bruijn

GLUKLYA (RUS)

Gluklya is de kunstenaarsnaam van Nathalia Pershina-Yakimanskaya (°1969, Leningrad, Rusland). Ze combineert in verschillende samenwerkingsverbanden performance, in situ werken, situationistische acties, videowerk en direct contact. Samen met Tsaplya (Olga Egorova) vormt Gluklya Factory of Found Clothes (FFC) een collectief uit Sint-Petersburg dat zich verzet tegen de kapitalistische consumptiementaliteit. Beiden zijn actieve leden van Chto Delat? (letterlijk: 'Wat te doen?'), een collectief van kunstenaars, filosofen en schrijvers die streven naar alternatieve vormen van cultuurkritiek en daarvoor een combinatie van

theorie, kunst en activisme gebruiken. Als individuele kunstenaar ligt de focus van Gluklya op het werken met vrouwen en minderheden (migranten, werklozen, veteranen, etc.) in performances, acties en films.

Van Gluklya wordt onder andere 'Perestroika dress or the dress of my Aunt Maria' getoond. Het betreft een eenvoudige witte jurk, die bedekt is met foto's van een tante van de kunstenaar, Maria, die tijdens de Sovjettijd lid was van de communistische partij en een belangrijke positie uitoefende qua onderwijs. Na de perestrojka was ze genoodzaakt om op straat aard-

appelen te verkopen, omdat ze haar positie en autoriteit kwijtgeraakt was. Behalve de foto's zitten er op de jurk ook peuken van sigaretten, een voetprint van een mannenlaars, vrouwenhaar (dat wordt in Russische gevangenissen als straf afgeknipt) en rode doornen.

De jurk staat symbool voor de verontwaardiging van het Russische volk en hun hoop op de veranderingen die perestrojka zou brengen. Een deel van de Russische samenleving was er vol van overtuigd dat perestrojka hen een nieuw en goed systeem zou opleveren. Maar hun grote hoop en verwachtingen kwamen nooit uit.

HONORÉ Ø'O (BE)

Het universum van Honoré Ø'O (°1961, Oudenaarde) is een ademhalende continuïteit van opluchtingen waar hij ruimte voor verbazing – en inlevingskansen – schept.

Zijn ideaal van een volledige betrokkenheid op en met de omgeving en haar binnenruimtes kneedt het productmatige eindresultaat in een minder te grijpen of te begrijpen beeld. Het aureool van de ruimte doorstraalt de materie die haar zwaartepunt verliest. Waar de lucht sokkel en het licht gedaante wordt, vervormt de gekende florende animatie van maatschappelijk belang en economisch nut zich tot een open vorm die het geestelijk plezier van de omgang met tijd en ruimte volledig belichaamt.

Lucht is niet moeilijk, hij is niet geboren in een materniteit, heeft geen opvoeding gehad en luistert niet naar de verkeersregels, de uitnodiging alleen al erin aanwezig te zijn warmt hem op, de zuurstof houdt er zich schuil maar het is vooral een symbolische substantie die onze relaties balsemt.

Honoré Ø'O legt artistiek een klinkende klemtoon op het idee beeld-taal, niet op het kunstwerk als object. Een lees-inspanning in de lucht van deze lampad'air begeeft zich in een psy-mythologische alchemie

waar de spel-zinnigheid de waarneming prikkelt en waar de vrijheid van geest kan zwemmen in een los lichaam.

Zo wil ik vliegen, zei nog steeds de kleine prins nadat hij ster geworden was.

De letterlijke tekst die Honoré Ø'O hier gebruikt was een replying gratitude towards the invitation to participate in the Biennale of Sydney 2012, 'All Our Relations' (26 juni-16 sept).

SERGEY MASLOV (RUS)

Sergey Maslov (°1952, Samara, Rusland – †2003, Almaty, Kazachstan) staat bekend als 'mythe-maker' van de hedendaagse kunst in Kazachstan. Hij begon zijn werk in de late jaren 80 als kunstenaar en leider van de kunstgroep Night Tram, waarbij hij variaties ontwikkelde op oosterse mystiek en stilistisch eclecticisme. Een van zijn meest legendarische mythen was zijn affaire met Whitney Houston, die hij creëerde via een reeks liefdesbrieven. Andere verhalen die hij in zijn werken verweefde, toonden hem als een vreemdeling, een vampier en een goochelaar. Hij stierf in 2003 onverwacht en liet een groot aantal schilderijen, films, manuscripten en diverse projecten na. Eén van de meest emblematische projecten van de kunstenaar is 'Baikonur-2' (2001), een joert waarin traditionele muziek wordt gespeeld en een diashow wordt getoond met beelden van traditionele Kazachen die een bezoek brengen aan de maan, en bezocht worden door buitenaardse wezens. Het werk 'Survival Instruction for Citizens of the Former USSR' (1998) werd in het eerste Centraal-Aziatische paviljoen voor de Biënnale van Venetië door Viktor Vorobyev en Yelena Vorobyeva werden gepresenteerd.

KELLY SCHACHT (BE)

Kelly Schacht (°1983, Roeselare) behandelt in haar werk onderwerpen zoals het archief, het geheugen en de verhouding van het origineel tot zijn kopie. Ook taal duikt vaak op in haar installaties in de vorm van tekstfragmenten en citaten. Een citaat kan zowel een resultaat als een residu zijn van een gebeurtenis uit het verleden. Beiden vormen kunnen opnieuw worden ingezet in een nieuwe context of situatie.

De neon 'Where the rooms are a collection of our minds' verwijst naar de manier waarop herinneringen zich hechten aan een specifieke plaats en hoe ze gedragen worden doorheen de tijd. Ons bewustzijn heeft vaak de neiging om eigenschappen als meetbare hoeveelheden te zien en om nieuwe fenomenen in bestaande patronen te gieten. Van het unieke maken we graag iets herhaalbaar en het abstracte vormen we om tot het concrete. De tijd beschouwen we veelal als een ruimtelijk en meetbaar gegeven. Het heden lijkt ons voortdurend een leegte te willen tonen, die we deels moeten aanvaarden, deels moeten laden met herinneringen. Haar tegenhanger, het verleden, lijkt dan weer enkel in ons geheugen te bestaan.

Het heden kan echter een onuitputtelijke bron of motor voor verbeelding zijn, een plaats waarop ontmoetingen eindeloos kunnen plaatsvinden. Het gevolg van deze daad van verbeelding is dat er onmiddellijk een bewuste

waarnemer op de scène wordt gezet: een kijker die kijkt vanuit een bepaald standpunt. Dit zou kunnen leiden tot een dialoog met de wereld of met iemand anders. Zo analyseert Kelly Schacht de ruimte vaak als een podium waarop de toeschouwer een actieve rol krijgt.

Kelly Schacht woont en werkt in Gent. Ze studeerde beeldende kunst (sculptuur / beeld & installatie) aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten - Hogeschool in Gent.

Courtesy de kunstenaar en Meessen De Clercq

HAN VAN WETERING (NL)

Han van Wetering (°1948, Maastricht) heeft een klassieke beeldopleiding gevolgd maar dit heeft hem niet uitgedaagd tot het nastreven van technische perfectie. Met zijn anarchistische inslag en grote vrijheidsdrang lijkt hij er – bewust of onbewust – impulsief op los te assembleren. Hij schept verwarring door de beschouwer te confronteren met onverwachte combinaties van uiteenlopende ‘waardeloze’ materialen, die vervolgens wel gegoten worden in het kostbare, traditionele materiaal brons. Om het ‘kostbare’ te ontheiligen wordt het brons aan het oog ont-

trokken door een dikke laag olieverf of componentenverf, aangebracht in vaak onaantrekkelijke kleuren. Van Wetering onderzoekt ook de sculpturale mogelijkheden van keramiek, een materiaal dat hem in staat stelt een grondvorm te modelleren en van een aantrekkelijk glanzende glazuur te voorzien en die vervolgens uit te bouwen met nonchalant uitstekende toevoegingen van waardeloos materiaal als plastic beker-tjes of een bos hout. Het dwangmatig ontregelen van verwachtingen is een van zijn drijfveren. De kunstenaar houdt van zelfspot en zijn werk is doortrokken van een impliciete zelfrelative-ring. Elk beeld heeft een narratieve oorsprong, gevat in een mix van ernst en absurdisme, een spel dat hij met veel plezier speelt. Tragisch en komische zaken die in het leven onverenigbaar blijken te zijn, vormen een inspiratiebron. Van Weterings beelden roepen een dubbel gevoel op en schijnzekerheden zoals mooi of lelijk, zijn voortdurend met elkaar in strijd.

CHÉRI SAMBA (CG)

Chéri Samba wordt geboren in 1956 in Kinto M'Vuila, in voormalige Belgisch-Congo, nu de République Démocratique du Congo (RDC). Op de middelbare school valt hij op door zijn tekentalent en in 1972 vertrekt hij naar Kinshasa om een opleiding te volgen als publiciteitsschilder. Hij maakt er deel uit van de kunstenaarskring op de Avenue Kasa Vubu, waartoe ook de wat oudere Moke en Bodo behoren. Terwijl hij actief is als publiciteitsschilder en als striptekenaar voor het tijdschrift Bilenge, begint hij in 1975 met het maken van schilderijen op juten zakken.

Al snel introduceert hij teksten in zijn doeken – zelf zegt hij daarover dat hij dat begint te doen omdat het zijn publiek noodzaakt langer naar de schilderijen te kijken, als ze de tekst ook willen lezen. Van onderwerpen geïnspireerd op Congolese legenden, stapt hij over naar het uitbeelden van de dagelijkse realiteit van Kinshasa en van gebeurtenissen die betrekking hebben op de sociaal-politieke actualiteit. Aids en andere ziektes, corruptie, sociale ongelijkheid, seksualiteit ... zijn allemaal onderwerpen die in zijn schilderijen aan bod komen. "Mijn schilderkunst grijpt in op het leven der mensen. Ik interesseer me niet in mythen of geloof. Dit is niet mijn roeping. Het gaat er mij om onze mentaliteit , die ons verwijderd houdt van de wereld, te veranderen. Ik doe beroep op het geweten. Kunstenaars moeten aanzetten

tot nadenken ." Vanaf de jaren 80 wordt hijzelf het voornaamste onderwerp van zijn schilderijen, opdat men hem niet alleen meer zou kennen als naam, maar ook als gezicht.

Cheri Samba stelt internationaal tentoon en zijn werk is opgenomen in de collecties van de voornaamste musea voor hedendaagse kunst (New York, Parijs, Londen, Tokio ...)

IBRAHIM QURAISHI (KE / NL)

Choreograaf en conceptueel kunstenaar Ibrahim Quraishi werd in 1973 geboren in Kenia uit een Oezbeekse moeder en Arabische vader en groeide deels op in Pakistan, deels in de VS, waar hij ook school liep. Quraishi kwam in 2005 naar Amsterdam als docent bij Das Arts en bleef er hangen. Zijn oeuvre wordt gekenmerkt door een mengeling van culturele invloeden en bevindt zich ergens op de grens tussen theater en beeldende kunst. Hij onderzoekt onder andere de dynamiek van migratie, bezitsontzetting en samenwonen binnen denkbeeldige gemeenschappen. 'M. Portraits' is een installatie – in 2012 als tentoonstelling te zien bij de Amsterdamse galerie Lumen Travo – van Ibrahim Quraishi waarin sculpturen, film, foto's en eetbare dingen met elkaar gecombineerd worden om zo een fictieve wereld vol persoonlijke verhalen op te roepen van de Arabische Lente. Centraal in de installatie staat de reeks zwart-witfoto's met het portret van Quraishi, die ingeschilderd werden door eersteklasseers die de kunstenaar op zijn reizen doorheen Libanon, Syrië en Palestina ontmoette. De installatie balanceert tussen parodie en onze notie van wat realiteit is om zo verborgen paradoxen zichtbaar te maken. De fictieve realiteit zoals die voorgeschoteld wordt spelen met politieke mechanismen en zorgen voor machtsbreuken. Met het werk toont Quraishi hoe je 'politiek' kunt bezig zijn en tegelijk plezier kunt hebben.

BERNDNAUT SMILDE (NL)

Berndnauts Smildes werk bestaat uit installaties, sculpturen en foto's. Vertrekend vanuit zijn directe omgeving, is hij geïnteresseerd in het moment van frictie tussen constructie en deconstructie. Hiermee refereert hij aan de fysieke staat van een ruimte en aan een moment van openbaring waarin hoop en vergankelijkheid vorm krijgt. Smilde analyseert ruimtes en hun verschijning en ontleedt ze om met hun details te werken. De keuzes die hij daarin maakt, leiden vaak tot situaties die te maken hebben met een tweeslachtigheid. Ze bevragen binnen/buiten, tijdelijkheid, maat, architectonische elementen en de functie van materialen.

Voor 'Kammerspiele' nam Smilde een serie postkaarten als uitgangspunt om wanden te maken die refereren aan een interieur of delen ervan. De idyllische voorstelling wordt deels overstemd door een laag witte tegels, hiermee verwijzend naar het militair hospitaal en de psychiatrische inrichting die ooit in het kasteel huisden. Er ontstaat frictie tussen ideaal en functionaliteit. Zoals een poster aan het plafond bij de tandarts fungeert als een troostend beeld binnen de klinische setting.

In het werk 'Unflattened' wordt door het toevoegen van een regenboog aan een al nostalgisch beeld een suggestie van volmaaktheid neergezet. Het licht van het prisma kleurt onze perceptie echter: wat in eerste instantie lijkt

op een ideale zonsopgang kan net zo goed een apocalyptisch beeld zijn als we ons realiseren dat de regenboog op z'n kop staat.

'Nimbus D'Aspremont' is één van Smildes wolken die een vluchtig moment van aanwezigheid presenteren op een specifieke locatie. Je zou de wolk kunnen zien als een teken van onheil, of een verdwaald element uit de schilderkunst in fysieke vorm. De ruimte functioneert als sokkel voor het werk. De foto als document.

NI HAIFENG (CN / NL)

Ni Haifeng wordt in 1964 in Zhoushan (China) geboren, woont momenteel in Amsterdam en werkt in Amsterdam en in Beijing. Haifeng maakt met name ruimtelijke (video)installaties en fotografisch werk. Hij richt zich op taal en geschiedenis en hoe die een mens bepalen. In de foto's met de titel 'Selfportrait as a part of Porcelain Export History' laat zich de bijzondere betekenis van transport aflezen. Afgebeeld zijn steeds delen van het lichaam van de kunstenaar zelf, beschilderd met motieven in blauw waarmee Chinees porselein versierd wordt. Sommige motieven zijn westers, zoals

schepen, en horen bij het Chine decommande-porselein, het porselein dat speciaal op vraag van het westen in China gemaakt werd. Andere decoratieve motieven zijn echt Chinees.

Als een Chinees die in Amsterdam woont hebben deze 'body-paintings' voor hem vele betekenislagen. Zo betekenen ze een parodie op zelfidentificatie. Haifeng fetisheert zijn lichaam tot een exotisch exportproduct. De huid die de grens uitmaakt tussen het private (innerlijk, psyche) en het publieke (uiterlijk) deel van het individu, heeft hij voorzien van

siermotieven en teksten over de porselein-handel. Daarnaast refereert hij ook aan de Nederlandse rol in het porseleintransport. Het Chinese porselein werd destijds, via de V.O.C., over de wereld vervoerd en daarbij speelde Amsterdam – de plek waar Haifeng nu woont – een centrale rol. Ten slotte heeft 'Made in China' ondertussen ook een bepaalde lading gekregen met minder waardevolle connotaties dan het oude Chinese porselein. Ook dergelijke economische verschuivingen van culturele waarde worden in het werk van Haifeng aangestipt.

ILYA KABAKOV (RU)

Ilya Kabakov (°1933, Dnepropetrovsk, Oekraïne) is, vooral met zijn installaties uit de tweede helft van de jaren tachtig en later, een van de bekendste hedendaagse Russische kunstenaars. Hij begon zijn carrière als illustrator van kinderboeken na een opleiding grafiek zijn maar maakte naast zijn illustraties ook onofficiële, avant-garde kunst. Tijdens de jaren zeventig maakte hij als illustrator zo'n vijftig albums, waarin hij vertelt over de doorsnee Sovjetburger, de kleine man met al zijn dromen, wensen, angsten en obsessies. Deze albums zouden later een inspiratiebron

worden voor veel van zijn installaties. 'August 20th, 1968' gaat over de dag waarop het Russische leger de stad Praag in het toenmalige Tsjecho-Slowakije binnenviel en de Praagse Lente eindigde. In het midden van de installatie staat een mechanisch marionettentheater opgesteld, dat omringd is door twee cirkels. In de eerste wordt het dagelijkse leven (ten tijde van de Sovjets) weergegeven. Deze cirkel staat ook symbool voor de kunstenaar die in alle rust en afzondering aan schetsen werkt (in zijn atelier). In de tweede cirkel zijn een groot aantal titelpagina's van kranten en

tijdschriften samengebracht waarin verslag gedaan wordt van de gebeurtenissen in Praag en de rest van de wereld op 20 augustus 1968. In zijn installaties tracht Kabakov steeds een compleet andere tijd en ruimte te scheppen, waarbij het reconstrueren van een bepaalde atmosfeer van groot belang is. Deze refereert meestal aan de atmosfeer van de Sovjetunie, zoals hij die zelf ervaren heeft. Hij tracht op deze manier ook de gevolgen te tonen van de morele en psychische onderdrukking door het Sovjetregime en hij probeert het spanningsveld tussen het individu en de maatschappij aan te geven.

GESINE GRUNDMANN (DE)

Gesine Grundmann werd in 1974 in Keulen geboren. Ze volgde opleidingen kunstgeschiedenis en vrije kunst aan de Kunstakademie Düsseldorf waar ze les kreeg van Tony Cragg, Hubert Kiecol en Rosemarie Trockel – van Trockel was ze een tijd 'Meisterschülerin'. Daarnaast volgde ze een MA in Fine Art aan Goldsmiths College, University of London. Grundmann bedient zich bewust van het medium beeldhouwen omdat ze in de huidige tijd een toenemende medialisering en abstrahering onderkent en daar een antwoord op wil formuleren. Haar kunstwerken zijn open ingesteld hoewel het formele reducties zijn: het gaat Grundmann erom een materiële aanwezigheid te ontwikkelen die tegelijk hedendaags is, maar de tijdelijke trends ook moet kunnen overleven.

Veel van haar sculpturen worden gekenmerkt door een interesse in textuur die uit de natuur genomen is of daar een afgeleide van – zoals bijvoorbeeld de stoel in de tentoonstelling, of de grote panelen met de 'golfholes' erin – en die van dichtbij en van een afstand een zekere vertrouwdheid en tegelijk bevreemding teweegbrengt. Grundman reconstrueert omgevingsspecifieke kleuren en precieze materialen, die zelf ook weer in de war gebracht worden.

Karakteristiek is daarnaast Grundmans haar omgang met taal en tekst, die soms letterlijk in de kunstwerken verwerkt zijn, er soms ook als een idee aan ten grondslag liggen en via de titel

onder de aandacht gebracht worden. Regelmatig komt ook de vermeende of daadwerkelijke weerlegbaarheid en veranderlijkheid van elementen aan de orde. De werken van Gesine Grundmann zijn surrogaten van de wereld waarin we leven, uitsneden die over vorm, verschijning en aanwezigheid gaan. Ze blijven fundamenteel.

JAAP MOOY (NL)

Jaap Mooy wordt in 1915 geboren in het kunstenaarsdorp Bergen in Noord-Holland, hij groeit er op en hij sterft er ook in 1987. Hij is autodidact en laat zich voor zijn surrealistische tekeningen eerst beïnvloeden door Dada (Hans Arp en Schwitters) later door Cobra (Constant, Lucebert en Appel). Aanvankelijk maakt hij fel gekleurde reliëfs met holle, bolle en vloeiende vormen die verwijzen naar de natuur. Na de oorlog – waarin hij tewerk wordt gesteld bij het puinruimen van het gebombardeerde Bremen – worden zijn werk en leven getekend door zijn oorlogservaringen. De kunstenaar krijgt een grote overzichtstentoonstelling in het Stedelijk van Amsterdam in 1958 en wordt met Karel Appel en Lucebert afgevaardigd naar de Biennale te Venetië in 1964.

Net als de neo-constructivisten Paul van de Vliet en Marius Quee houdt Jaap Mooy zich vanaf midden jaren 60 bezig met geometrische composities en ruimtelijke situaties in constructivistische zin. Vooral zwarte geometrische vormen op een wit vlak. Eind jaren 60, begin jaren 70 houdt Mooy zich – geïnspireerd door de denkbbeelden van Norbert Elia, David Layzer en het boek 'Het mysterie tijd' – bezig met het fenomeen 'tijd' als vierde dimensie. Dit leidt tot het maken van een tijdpaneel: 'Het eeuwige te laat'. Daarnaast werkt de kunstenaar met 'tijdstippen', die hij in zijn collages – waarvan hier een klein overzicht te zien is – zijn

tekeningen, maar ook in zijn atelier van deur tot dakraam aanbrengt. Met de stippen laat hij het verloop van tijd zien: hij, de beschouwer, gaat van stip tot stip, een gegeven waarmee tijd gemoeid is. Door opnieuw te beginnen bij de eerste stip, ontstaat de mogelijk om terug te keren in de tijd. De gebruikte tijd is echter nooit meer terug te halen.

HADASSAH EMMERICH (NL)

Veel van Hadassah Emmerichs tekeningen, schilderijen, muurschilderingen en litho's worden gekenmerkt door wellustige, onverschrokken, golvende lijnen. Daarnaast duiken 'exotische' en 'vrouwelijke' beelden – bloemen, wijnstokken, vruchten, de lichamen en gezichten van vrouwen – op in haar installaties waarin mannelijke figuren zoals Paul Gauguin of King Sigismund II hun opwachting maken. Ook literatuur, gaande van de biografie van Gauguin tot werk van auteurs zoals de Brits-Pakistaan Hanif Kureishi of van de hedendaagse Indonesische feministe Ayu Utami, brengt Emmerich in haar werk binnen, in de vorm van tekst die in de beelden verwerkt is. Opgegroeid in Nederland

en wonende in Berlin, heeft Emmerich Duitse, Chinese en Indonesische wortels. Doordat ze haar eigen persoonlijke geschiedenis en ervaring van het kolonialisme gebruikt en een beroep doet op verschillende historische figuren, stuurt ze de overblijfselen van het oriëntalisme een hedendaagse context binnen. Ze overdenkt in haar werk haar eigen complexe positie en zet een meer en meer voorkomende gesteldheid neer van het 'tussen' twee culturen vallen en tot geen ervan echt thuishoren. Het wordt weerspiegeld in haar eclectische keuze van onderwerpen en stijlen. Ze verweeft verhalen en beelden met elkaar die kunnen zorgen voor aanknopingspunten bij geschiedenissen en bij

de huidige interpretatie van 'de ander'.

Emmerich keert terug naar de fascinatie die een kunstenaar zoals Gauguin ertoe bracht om nieuwe dingen uit te proberen en stelt zich de vraag of we de extatische beleving van culturen in de steek moeten laten voor een 'accurate' representatie. Daarmee bevestigend dat zo'n accuratesse onwaarschijnlijk is, breidt Emmerich haar esthetische onderzoek uit naar iets wat tegelijk ook kritisch en aangenaam is.

Ruba Katrib (passage uit 'Collision Course: Hadassah Emmerich's Trade in Feminine Exoticism', Art Papers Jan/Feb 2010)

EDGAR COBIÁN (MEX)

Edgar Cobián werd in 1978 in Guadalajara (Mexico) geboren en woont en werkt in Guadalajara, waar hij een opleiding in de beeldende kunst volgde aan de Universidad de Guadalajara. Tussen 2001 en 2004 was hij lid van Colectivo de Acción y Creación Artística (Collectief voor acties en artistieke creatie).

Cobián maakt schilderijen, sculpturale installaties, foto's, grafisch werk, tekeningen en video-werk en reflecteert daarin op utopieën en idealen die recht tegen de politieke, sociale en culturele

structuren van de globalisering en van hedendaagse samenlevingen ingaan. Op een toon die balanceert tussen cynisme en nostalgie citeert hij sociaal-politieke idealen die het hebben over de noodzaak van mensen om vernieuwende modellen te ontwikkelen, over de illusie van vooruitgang en de daaruit voortvloeiende onmogelijkheid om die ambities waar te maken op een duurzame manier, zonder al teveel breuken.

Eén van de werken in de tentoonstelling is 'Bluebirds' (2008) is de videoregistratie van een kamp-

vuur gemaakt is van gereedschap met houten stelen terwijl een cassettespeler ondertussen 'Somewhere over the rainbow' uit de film 'Wizard of Oz' speelt. Het beeld van het gereedschap dat in vlammen opgaat en daarmee zijn functionaliteit verliest en het eind van zijn leven bereikt, staat in schril contrast met de hoop die spreekt uit het lied, waarin bluebirds (een soort van lijsters) tot over de regenboog kunnen vliegen naar het land waar alles mogelijk is en zorgen onbestaande.

GABRIEL RICO (MEX)

Gabriel Rico Jimenez (°1980 in Lagos de Moreno, Mexico) studeerde af in architectuur en werkte mee aan verschillende projecten zoals Urbanizarte totdat hij zich vanaf 2004 meer en meer met beeldende kunst ging bezighouden. Sindsdien bouwt hij aan een oeuvre op het snijvlak tussen kunst en design, door middel van de creatie van decoratieve objecten die niet alleen flirten met installatiekunst, maar ook met performance. Daarnaast maakt Gabriel Rico Jimenez ook videowerk, schilderijen, sculpturen, digitale werken ...

Het werk van Rico Jimenez kan omschreven worden als de materialisatie van ideeën die voortkomen uit de realiteit en uit bepaalde situaties – in die zin kunnen zijn kunstwerken beschouwd worden als tijds capsules. Naar aanleiding van zijn bijdrage aan het tentoonstellingsproject 'Invisible City' in Schiedam in 2011 merkte hij op: "Er zijn heel veel verschillende manieren om de realiteit te begrijpen, veel verschillende sleutels. Mijn sleutel, althans in dit project, is de ruimte die ik gebruik om mijn kunst te communiceren. In de meest perfecte situatie en voor mijn ideale kijker, gezegd, wordt het werk een mythische visie op de ruimte." De uitspraak maakt duidelijk hoe de kunstenaar door middel van het materiaal/medium waarin hij zijn werk maakt, probeert duidelijk te maken wat de kern ervan is.

TOON TERSAS (BE)

Toon Tersas (°1924, Weert, Nederland-†1995, Dessel, België) was autodidact. Voor hem was vrijheid cruciaal, hij wilde zelf kiezen welke weg hij bewandelde, welke kant hij uitging. Hij stelde zich eigenzinnig op tegenover alle trends die zich in de loop der jaren rondom hem ontwikkelden. Tegenover stromingen zoals dada en popart nam hij een kritische houding aan. Niettemin dreef hij mee op de golven van zijn tijd, zij het altijd op een bewuste en kritische manier. Tersas' werken getuigen van een tijd waarin de mens worstelde met zingeving. Hij kopieerde, monteerde en compileerde fragmenten uit de werkelijkheid, dit alles met een grote voorliefde voor ambachtelijkheid. Hij creëerde een eigen wereld, met tekens die meerdere interpretatiemogelijkheden openlaten, in een zeer persoonlijke taal. De instrumenten die hij hiervoor gebruikte waren taal, tekenen en typografie. Hij werkte met krantenknipsels, filmstills, tekstfragmenten, rekeningen, logo's, kalligrafieën, postzegels, beelden van mensen en dieren en gebruikte de meest uiteenlopende fragmenten, bijeengeraapt uit onder andere de gedrukte pers. Hij ging als een middeleeuwse kopiïst te werk: hij voegde korte commentaren toe, bracht kleine veranderingen aan en deconstrueerde op die manier de op het eerste gezicht herkenbare beelden en teksten. In al zijn werken leeft Tersas' subjectieve en oprechte interpretatie van de turbulente

werkelijkheid om hem heen. Tot in het kleinste detail werkte hij zijn geliefde thema's uit: zijn aanvallen op de clerus, zijn liefde voor de typografie, zijn fascinatie voor de Duitse taal en cultuur, zijn politieke opvattingen, zijn erotische fantasieën, zijn liefde voor zijn vrouw, zijn belangstelling voor de filosofie, zijn teleurstellingen en zijn vreugdes.

KRISTINA BUCH (DE)

It's all about being honest about being
vulnerable about being sensitive about
being inquisitive about being strong and
courageous in the face of our overwhelming
weaknesses about joy about all our senses
including the nonsense about suffering
about purpose and absurdity about getting
there and not getting anywhere about
aesthetics about ethics about poetics about
rhythm about order and disorder about
patterns of all kinds and gesture in all its
dimensions about significance and insignificance
about failing and its other end about
just being about the laws of nature and
about God about the possibility for freedom
and the possibility for truth about playfulness
about commitment about conviction
and about doubt about connecting with
the world about what happens on the way
and what happens in between about being
within and being without about ending up
somewhere else and about starting all over again

OTOBONG NKANGA (NG)

Otobong Nkanga werd in 1974 geboren in Kano, Nigeria en woont en werkt – sinds ze haar studies aan Obafemi Awolowo University in Ile-Ife, Nigeria, de Ecole Nationale Supérieure des Beaux-Arts in Parijs, een residentie aan de Rijksakademie in Amsterdam en een master in the Performing Arts aan Dasarts, eveneens in Amsterdam afrondde – afwisselend in Parijs en Antwerpen. Zij bedient zich binnen haar oeuvre van een breed spectrum aan media zoals installaties, foto's, tekeningen en sculpturen en haar stem en lichaam duiken op in live performances en video's die ze maakt. In haar eigen, krachtige, persoonlijke stijl tekent en schildert Nkanga semi-figuratieve en semi-abstracte, surrealistische beelden die het brutale koloniale verleden van het moederland in herinnering roepen. Maar haar werk refereert ook aan algemene, menselijke thema's zoals macht, onderdrukking en de kwetsbaarheid van mens en natuur. Nkanga laat zich inspireren door haar onmiddellijke omgeving en toont individuen die voortdurend geconfronteerd worden met hun eigen breekbaarheid. De werken uit de reeks 'Social Consequences' maken duidelijk hoe Nkanga gefascineerd is door hoe wij voortdurend onze omgeving en de verandering daarvan beïnvloeden. Nkanga reflecteert in haar werk vaak op de structuren die aan ons dagelijks leven ten grondslag liggen en aan het feit dat arbeid nodig is om onze productie te waarborgen.

RINUS VAN DE VELDE (BE)

Rinus Van de Velde (°1983, Leuven) woont en werkt in Antwerpen. Zijn oeuvre bestaat uit tekeningen die gebaseerd zijn naar zijn persoonlijke archief van foto's uit gepopulariseerde, wetenschappelijke tijdschriften zoals National Geographic, uit kunstenaarsbiografieën en biografieën van kunstenaars ... De laatste tijd maakt hij vaak re-enactments van found footage of encenseert hij onbestaande fotografische scènes, die hij dan gebruikt als bronmateriaal. In installaties die een nieuw en persoonlijk verhaal vertellen, worden Van de Veldes openlijk narratieve tekeningen geconfronteerd met teksten. Het verhaal vindt plaats in een spiegelwereld die bewoond wordt door moedige alter ego's die dienen als ideale vertegenwoordigers van de kunstenaar. Tegelijkertijd wordt deze getekende wereld door zijn eigen subjectiviteit geschetst: zij kan alleen maar een fantasie zijn, een fictie, en voorbij de grenzen ervan ligt het grote niets van de 'echte' wereld. Zo beweegt Van de Velde zich door het grensgebied tussen systeem en de onsystematische realiteit, tussen zelf en ideaal, tussen de rangschikkende onderverdeling tussen 'Ik' en 'de Ander'. Zijn artistieke praktijk wordt niet alleen gekarakteriseerd door een persoonlijke wens van zelfverwezenlijking, van controle en structuur, maar toont ons ook iets, namelijk dat fictie en realiteit elkaar nodig hebben en zelfs dat ze in elkaar besloten liggen.

WILHELM SASNAL (PL)

De beeldtaal van Wilhelm Sasnal (°1972 Tarnów, Polen) is ruw en maakt ongemakkelijk. Via zijn hoogst persoonlijke kijk op de wereld komt de werkelijkheid scherp en helder in het vizier. Zijn werken balanceren tussen een duidelijke referentie aan de werkelijkheid enerzijds en zijn eigen subjectieve realiteit anderzijds. Sasnal vertrekt van elementen uit de realiteit en transformeert ze tot nieuwe beelden. Het kan gaan om gewone, alledaagse beelden, maar net zo goed om (letterlijk) geladen beelden als deze mijnen. Zijn onderwerpen zijn vaak geïsoleerd, ze zweven in het ijle. Het lijkt alsof ze onderbroken werden, alsof hun beweging plots werd stopgezet en ze nu wachten op een vervolg.

Okergele, ietwat eigenaardige vormen balanceren in 'Sea Mines I' en 'Sea Mines II' (2002) op een soort staketsels tegen een zwartgrijze achtergrond. De beelden lijken eerder abstract, maar ze doen tegelijk denken aan landschappen. Het is de titel die duidelijkheid brengt: het gaat om zeemijnen.

In 'My Father's Room' (2000) hangt, zoals in veel van de werken van Sasnal, een afwachtede sfeer. Er wordt je een kortstondige blik gegund in de kamer van Sasnals vader, waarbij je het gevoel krijgt dat er iets te gebeuren staat. Wat dat zou kunnen zijn, blijft onduidelijk. Op het eerste gezicht is het onderwerp zeer herken-

baar: een soort plattegrond van een kamer, waarbij de titel je nog verder verduidelijkt dat het om de kamer van Sasnals vader gaat. De kunstenaar speelt echter met de regels van de perspectief en met tinten van grijs, waardoor er een bevreemdend element toegevoegd wordt aan het schilderij. Wat op het eerste gezicht duidelijk en eenduidig leek, blijkt dat niet te zijn. Sasnal speelt met de conventies van perspectief en focus om de verwachtingspatronen van zijn toeschouwers te doorbreken.

KYOKO MURASE (JP)

Kyoko Murase werd in 1963 geboren in Gifu, Japan. Ze studeerde aan de Aichi Prefectural University of Fine Art en kwam in 1990 naar Düsseldorf om zich in te schrijven aan de Kunstakademie Düsseldorf – Konrad Klapheke was daar één van haar leermeesters. Momenteel woont en werkt Murase nog altijd in Düsseldorf. Door de combinatie van studies in Japan (ze studeerde aan dezelfde academie als Yoshitomo Nara, één van Japanse bekendste hedendaagse kunstenaars) en Duitsland, kan de stijl van Kyoko Murase best omschreven worden als een mix tussen Oost en West. Haar techniek van het direct aanbrengen van droog pigment, maakt dat haar figuren (in veel van haar schilderijen en tekeningen figureert een meisje of vrouw) een wat etherische vorm krijgen en lijken over te vloeien in hun omgeving.

In een interview met Shin Fukunaga voor Bijtsu (juli 2010) zegt Murase over haar werk: "Als ik met een schilderij bezig ben, kan er veel tijd voorbij gaan zonder dat ik dat echt in de gaten heb. De tijd gaat niet in de eerste plaats op aan het simpelweg tekenen of schilderen van het beeld, maar vooral aan de fase die daaraan vooraf gaat en die uiteindelijk tot het beeld leidt. Het lijkt alsof ik momentopnames vastleg, maar mijn beelden omvatten verschillende verhaallijnen, bijvoorbeeld ook momenten van twijfel en onzekerheid – die zijn zeker in mijn werk verweven. Als je in mijn werk binnengaat, zul je

opmerken dat het in beweging is – een gegeven dat tegelijk troostend en verwarrend kan zijn. Ik wil het publiek doen weifelen en ervoor zorgen dat ze hun gevoel van stabiliteit kwijtraken, onder andere door vervelende kleuren te gebruiken, en tegelijk wil ik mezelf irriteren. Mijn doel is om de gevoeligheid van de kijker te verrijken, zonder dat ik daarbij een vooropgesteld doel voor ogen houd."

RODERICK HIETBRINK (NL)

Roderick Hietbrink (1975, Nederland) volgde opleidingen aan Academie Sint-Joost in Breda en Piet Zwart Instituut in Rotterdam. Op dit moment resideert hij aan de Rijksakademie in Amsterdam. Zijn werk – waarin architecturale met cinematografische elementen gecombineerd worden – omvat objecten, audiovisuele installaties en fotografie. Door in alledaagse scenario's vreemde elementen van buitenaf te introduceren werpt hij vragen op over de perceptie van ruimte en over de onderhandelings- en sturingsprocessen die

aan het menselijke gedrag ten grondslag liggen. 'The Living Room' verbeeldt het interieur van een typisch Nederlandse soort woning met verdiepingen, namelijk 'de doorzonwoning' – betreffende huizen waren de populairste sociale woningen in de jaren 70 en 80. De karakteristieke woonkamer loopt helemaal van de voorkant door naar de achterkant van het huis. De grote raampartijen aan zowel voor- als achterkant zorgen dat binnen en buiten in elkaar overlopen en dat er veel zon binnen kan schijnen. De private

atmosfeer van de woonkamer wordt verstoord door de onverwachte aanwezigheid van een grote eik. Zorgvuldig worden close-ups van verschillende soorten meubels, kamerplanten, souvenirs en andere persoonlijke bezittingen in beeld gebracht. De rustige sfeer wordt verstoord door de eik die de kamer binnendringt en die het interieur op een destructieve manier herschikt. 'The Living Room' confronteert het publiek met de impact op boom en huis en roept vragen op over hun betekenis en symboliek in de westerse cultuur.

AI WEI WEI (CN)

Ai Weiwei (°1957) is zowel in binnen- als buitenland één van de bekendste en belangrijkste Chinese kunstenaars, niet in de laatste plaats omdat hij ook voortdurend strijd voor meer politieke en maatschappelijke vrijheid. Overigens is Ai Weiwei van vele markten thuis: hij is beeldend kunstenaar, architect, vormgever, curator, maakte verschillende films en zet de sociale media in voor zijn werk ... hij maakte voor Tate Modern een installatie van 100 miljoen handbeschilderde porseleinen zonnebloempitten in 2011, ontwierp de 'Birds Nest' – het Olympisch stadion in Beijing – en hield in januari 2009 een online veiling van zakken Sanlu-melkpoeder, waarmee hij verwees naar de met melamine vergiftigde melk die aan zes Chinese kinderen het leven kostte en honderdduizenden andere zuigelingen ziek maakte. Ai Weiwei ziet kunst als middel om veranderingen te forceren, als kans om nieuwe vragen te stellen en ruimte te scheppen voor nieuwe mogelijkheden.

Toen Ai Weiwei in 2008 voor Documenta 12 uitgenodigd werd, liet hij voor 'Fairytale' (een hommage aan de gebroeders Grimm) 1000 Chinezen (1001 met hemzelf erbij gerekend) naar Kassel overvliegen. De fase in voorbereiding daarop en ook de Chinezen in Kassel filmde hij uitgebreid en verwerkte hij in een documentaire. Daarnaast toonde hij in Kassel

onder andere een installatie van 1001 geres-
taureerde, oude stoelen uit de Qing-dynastie
die her en der stonden opgesteld. Drie van die
stoelen zijn nu te zien in Kasteel Oud-Rekem.

PETER ROGIERS (BE)

Peter Rogiers, geboren in 1967 in Antwerpen, leeft en werkt in Leuven. Rogiers' ironisch-expressieve werken zweven tussen abstractie en figuratie. Ze worden gekenmerkt door een overweldigende ruimtelijke impact en zijn sterk verankerd in de kunstgeschiedenis. Rogiers werkt zowel rond zeer gevarieerde aspecten uit de Europese sculpturale traditie als rond populaire cultuur, waarbij hij verwijst naar sculpturen van Brancusi en Richard Serra en naar B-films en comics. Hij gebruikt niet alleen gevonden materiaal, maar varieert herhaaldelijk met elementen uit zijn eigen werken, zodat hij telkens volle-

dig nieuwe verbanden legt om zo het potentieel van hedendaagse sculptuur te onderzoeken.

Peter Rogiers maakte recent nieuwe en zogenaamde 'vogelsculpturen' (o.a. 'The Governess') waarin de vogel het alibi is geworden om op een vrije manier met abstracte vormen te jongleren die visueel variëren al naargelang de plaats en stand-punt van perceptie. De sculpturen blijven 'menselijk'; ze zijn zichtbaar met trial & error gemaakt en laten de sporen na van een kunstenaar die de wereld ferm en ongemoeid naar zijn hand wil zetten. (...) De 'vogels' zijn naar Jeroen

Bosch neigende kreuple gedochten waarin de schoonheid zich verschuilt in een bolster van artistieke weerspanningheid. Niet de verwijzing maakt hier het criterium uit maar wel de volle en expansieve creatieve opbouw van een beeld die niet is 'ingegeven' door gratuite gevoelens, melig gezanik of transparante mimesis.

(het tweede deel van dit tekstje werd genomen uit de tekst die Luk Lambrecht verzorgde voor 'Guitar solos in wicked nature seasons' van Peter Rogiers in Tim Van Laere Gallery in 2010)

ANDREAS SCHMITTEN (DE)

De sculpturen en installaties van Andreas Smiten (*1980, Mönchengladbach) gaan over orde, ruimte en compositie aan de hand van wat functionele vormen uit het dagelijks leven lijken: een sofa, een bed, een pissoir, een radiator, een glazen kistje ... De kunstenaar weeft hiermee minimalistische scènes van hybride kamers die nu eens private, teruggetrokkenheid weerspiegelen, dan weer eerder publiek zijn en die vaak gebaseerd zijn op modellen. In deze locaties ontbreekt elke menselijke aanwezigheid, maar zijn de verwijzingen naar de mens talrijk.

De sculpturale ensembles gaan terug op jaren 20 design en op bekende filmsets, zoals die van Stanley Kubricks 'The Shining'. Schmittten refereert aan kunstgeschiedenis, films, comics en popmuziek zonder dat hij een onderscheid maakt tussen 'high' en 'low culture'. Voor hem is David Bowie even relevant als Thomas Schütte, Star Wars of de film '9 ½ Weeks'.

De sculpturale installaties van Schmittten zijn uitgevoerd met een karakteristieke, formele perfectie en zijn zeer tactiel. Ze roepen irritatie op door hun tegelijk herkenbare en onherkenbare formele vocabulaire, waarin details opgepoetst worden tot ze bijna abstract zijn. Ook licht speelt een centrale rol in de installaties: nu eens wordt licht gereflecteerd door de grote oppervlaktes van gepolijst pianolak; dan weer lijkt strategisch geplaatst indirect neonlicht een hele

ruimte af te koelen; of piepen stralend gouden lichtstralen een kamer binnen door de spleten van Venetiaanse blinden. De klassieke presentatie van objecten op sokkels, in vitrines en in lijsten stelt dan weer de gewoonlijke manier van het tentoonstellen van beeldende kunst ter discussie. Zo kaart Andreas Schmittten fundamentele vragen rond kunstgeschiedenis en populatuur aan.

Madgalena Kröner

VAAST COLSON (BE)

Vaast Colson werd geboren in 1977 en woont en werkt in Antwerpen. De kunstenaar maakt gebruik van installaties, performances, acties, interventies en gesprekken om een ruimte te creëren waarin een vorm kan ontstaan. De plaats en omstandigheden zijn bepalend voor de actie die hij onderneemt. Het publiek, al dan niet toevallig aanwezig, kan eveneens vormgevende factor zijn.

Het werk van Vaast Colson is kritisch, sociaal, genereus en gaat dikwijls gepaard met intense fysieke en mentale inspanningen. Zijn enige inzet is het proces dat aan de basis van de betekenis ligt. Het uiteindelijke beeld of product bestaat dan ook als vormgegeven document: als sculptuur, film, foto of installatie.

MARTIN KIPPENBERGER (DE)

Martin Kippenberger (°1953, Dortmund - †1997, Wenen) was een Duitse beeldhouwer, installatiekunstenaar, schilder, fotograaf en tekenaar. In zijn werk nam Kippenberger alles en iedereen op de korrel, ook zichzelf, en niet in de laatste plaats de kunstwereld. Hij vond dat er geen onderscheid mag zijn tussen kunst en leven en vertrok voor zijn werk vanuit de simpelste gebeurtenissen en de meest banale voorwerpen.

Zo hoor je in 'Neighbourhood's Nap' (1990), of het 'dutje van de buurt/buren', gezoem, prattende stemmen, gemurmel, ... Het is alsof je de buren hoort praten doorheen een dunne

muur, vermengd met de geluiden van buiten. Een herkenbare, alledaagse situatie krijgt hier de status van kunstwerk. De ondertitel ('Duiven hebben nog geen oorlog verhinderd') maakt het werk nog geheimzinniger. Kippenberger suggereerde zelf dat het kon gaan om de geluiden van een vriend koppeltje en van vogels buiten. Verwijst de ondertitel mogelijk naar tortelduiven? De oorlog en vooral het oorlogskwaad is een thema dat telkens opnieuw de kop opsteekt in het werk van Kippenberger. Mogelijk is dit werk een tegenhanger voor het oorlogsthema: het leven gaat door, zelfs in tijden van oorlog. 'Neighbourhood's Nap' is een

multipel. Het maken van multipels is voor Kippenberger niet alleen een reactie tegen het idee van 'het unieke kunstwerk' maar ook een verlengstuk van het vermenigvuldigen en variëren dat typisch is voor heel zijn oeuvre. De 'verpakking van het kunstwerk' is een ander essentieel element in zijn onderzoek. In dit werk wordt het geluid verpakt in een doos en 'verstopt' achter een wit vlak, een wit schilderij als je wil. De verpakking biedt geen verklaring voor de betekenis van het kunstwerk, maar maakt er toch deel van uit. Opnieuw speelt Kippenberger met ambiguïteit en onduidelijkheid. Eenduidige antwoorden ontbreken.

LEON VRANKEN (BE)

Leon Vranken studeerde o.a. tuin- en landschapsarchitectuur in Vilvoorde (1998), hij volgde de opleiding INSITU3 aan de Antwerpse Koninklijke Academie voor Schone Kunsten (2000-2004), volgde de Masteropleiding Autonomous Visual Arts in Breda (2005) en hij studeerde in 2007 af aan het Hoger Instituut voor Schone Kunsten (HISK), Antwerpen/Gent. De kunst van Vranken is overwegend ruimtelijk. In zijn installaties verbindt hij zuivere geometrische vormen (zoals bollen, piramides of vierkanten) met alledaagse voorwerpen die hij een andere functie geeft. Zo veroorzaakt hij een subtiele verschuiving in onze waarneming van de werkelijkheid. Zijn werk roept bij de toeschouwer verwarring en onzekerheid op. Het zaait existentiële twijfel over de 'echtheid' van wat we zien en over de causale impact van een daad op de omgeving. Het werk getuigt bovendien van een opmerkelijk vakmanschap: veel van de vormen die hij gebruikt, maakt Vranken zelf uit verschillende soorten hout (de kunstenaar volgde een opleiding tot meubelmaker voor hij zich op de kunst toelegde). Voor Art Brussels 2010 maakte Vranken 'The Beauty of Painting (Chapter I)' waarin een vorklift op zijn aanwijzing een sculptuur uit elkaar haalde als onderdelen in de ruimte plaatste. Zo ontplooidde het geheel zich tijdens de dag telkens tot een ander environment, om 's avonds zijn oorspronkelijke positie weer in te nemen.

'The Beauty of Painting (Chapter II)' (2011) bestaat uit een video en drie sculpturen. Op het geluid van een schildercursus waarin de Canadese tv-schilder Gary Jenkins uitlegt hoe een bloemenschilderij te maken, bouwt Vranken drie sculpturen terwijl hij de aanwijzingen van Jenkins volgt. De video wordt getoond in combinatie met de drie geconcipeerde sculpturen.

FRED EERDEKENS (BE)

Fred Eerdekens (°1951, Heusden-Zolder) maakt installaties waarin de schaduw en reflecties van bestaande of gecreëerde objecten in hun 'eigen' taal worden omgezet door een woord of een zin op de rand van een tafel of op de muur of de vloer enz. te projecteren. Daarbij worden ze heel wat meer dan louter commentaar ...

Zo neemt zijn werk ten volle deel aan de wereldwijde discussie over de grenzen van teken en betekenis in de taal: bevindt de betekenis van een woord zich in het woord zelf of in de omgeving ervan? Of zit betekenis nooit al ergens in, maar wordt zij gelegd?

Terry Myers

KOEN VANMECHELEN (BE)

'In Transit' verwijst naar de eerste tentoonstelling in Afrika van Koen Vanmechelen (*1965, Sint-Truiden) de internationaal bekende kunstenaar die met zijn Cosmopolitan Chicken Project (CCP) de wereld afschuimt. Het werk werd in een iets andere vorm voor het eerst in 2010 getoond op de biënnale van Dak'Art in Senegal. Meer specifiek in het koloniale Maison Des Pompiers, op het kleine eiland Île de Gorée. De locatie was niet onlogisch, gezien het centrale thema van Vanmechelen's oeuvre: hybridisatie en bioculturele diversiteit. Eeuwenlang was dit kleine en ogenschijnlijk rustige stuk land

de thuishaven van Frans-Afrikaanse Creoolse handelaren of Métis en één van dé centra van de trans-Atlantische slavenhandel, op de Werelderfgoedlijst van Unesco.

'In Transit' toont verschillende kleine kooien met transparante en niet-transparante eieren. Zij worden van onder uit belicht en verwarmd door een broedlamp. Elke kooi is zwanger van potentie. Wat brengt het ei van de toekomst? In een video toont Vanmechelen een Senegalese marabout, een islamitische religieuze leider en leraar. Tijdens zijn eerste bezoek aan Dakar ver-

telde zo'n marabout de kunstenaar dat hij een witte haan moest gebruiken in zijn installatie. Vanmechelen gebruikte het dier als pendant van vlees en bloed voor de transparante haan die het symbolische doel is van zijn wereldbekende kruisingsproject CCP. Environmental thinking wordt in de praktijk omgezet.

'In Transit' gaat over transculturalisatie. Deze term werd voor het eerst gebruikt door de Cubaanse antropoloog Fernando Ortiz (1881-1969) en verwijst naar het versmelten en naar elkaar toegroeien van verschillende culturele systemen. De kip is daar het voorbeeld bij uitstek van, als trope en soort.

which we may call
method of training for
the early stages, but produces a deer for
will give many years of loyal service.

...the most economical age to capture an elephant for training
years, for it is often then almost ready to undertake heavy work
Keep straight away. But animals of this age do not easily become sub-
firm hand must be employed in the early stages. The captive elephant, still so
plunges and screams every time a man approaches, and for several days will probably
all food through anger and fear. Sometimes a tame elephant is tethered nearby to give
one confidence, and in most cases the captive gradually becomes down and begins to
accept its food. The next stage is to get the elephant to the training establishment, a most difficult
business which is achieved with the aid of two tame elephants roped to the captive on either side.

When several elephants are being trained at one time it is necessary to do something for the
new arrival to be placed between the stalls of two captives whose whose training is already
well advanced. It is then left completely undisturbed with plenty of food and water so that
it can absorb the atmosphere of its new home and see that nothing particularly alarming
is happening to its companions. When it is eating normally its own training begins. The trainer
stands in front of the elephant holding a long stick with a sharp metal point. This stick
is thrust on the back of the elephant from either side. While the trainer is
mouthing over his skin to the accompaniment of a monotonous and soothing
voice of soothing repetition, such as 'ho! ho! ho!', or 'ho! ho! ho!', the elephant is
supposed to induce pleasant sensations in the elephant, and it is
idea of the captive, and usually
method

"Manifest Aanwezig"

THEN TODAY TOMORROW

MET DANK AAN:

vzw Kasteel Oud-Rekem, M HKA, alle deelnemende kunstenaars, galeriën, fotograaf Jos Coenen, Eddy Donné, Govert Derix, King Arthur, Stravaganza!, alle anonieme helpers, bouworde Lanaken, uitleendienst Provincie Limburg, Dienst Cultuur Lanaken en VVV Toerisme Lanaken.

Curator: **Annemie Van Laethem**
Organisatie: vzw **Forum Triangulare**
Euregionaal kunstcentrum

Info: +32 (0)496 764 808
www.forumtri.be

Openingsuren: **3 juni - 30 september** | zaterdag - zondag **11u00 - 18u00** | Rondleiding op afspraak

In samenwerking met:

M HKA

